

UUB

Sv
982-

.822

2

Cornelius Svinhufvud

och hans släkt

1. Den äldre släkthistorien

SAMMANSTÄLLD OCH UPPTECKNAD AV WALTER EDELFELDT

Cornelius Svinhufvud

och hans släkt

Den stora familjen

1850

Cornelius Svinhufvud och hans släkt

I. Den äldre släkthistorien

Sammanställd och upptecknad av Walter Edelfeldt

Omslag: Ina Lehmann.
Gotab 68787, Stockholm 1981

Förord.

Den första lilla impulsen till föreliggande bok fick jag redan i mitten av 50-talet, då en av mina morbröder fäste min uppmärksamhet på att hans farfar, farfarsfar och farfarsfarfar fanns med i ett par släkttabeller i K.E. Forsslunds "Med Dalälven från källorna till havet", delen om Floda socken. När Floda hembygdsförening sedan under 60-talet gav ut den s.k. Elfvingiska boken under titeln "Floda sockens släktbok", kunde jag där följa min mors släkt genom idel manliga led tillbaka till den Cornelius Jönsson Swinhufvud som Forsslund hade berättat om i sin Flodabok. Jag fann hela historien om denne adelsmans bosättning i skogsbygden mellan Floda och Grangärde så pass intressant, att jag tyckte det kunde vara värt att forska litet närmare kring hans bakgrund, hans livsöde och hans avkomlingar. Resultatet av mina forskningar presenterades 1970 i form av ett litet häfte med titeln "Cornelius Swinhufvud på Flen i Floda och hans släkt. Del 1". Skriften som utgavs i knappt 50 ex, huvudsakligen avsedda för den närmaste släkten, blev uppmärksammad i ett par genealogiska tidskrifter och beställdes av forskare från skilda delar av landet. I detta sammanhang fick jag från Grangärde - den socken som låg närmast Floda finnmark - ett påpekande, att en stor del av Cornelius Swinhufvuds avkomlingar fanns i denna socken och att dessa ej omnämnts i min skrift. Jag var tidigt medveten om detta förhållande men trodde ej att denna del av släkten kunde vara så stor som den senare visade sig vara. Samtidigt som det alltså framgick att släkten var mycket större än jag dittills trott, framkom också nya resultat i forskningen kring den gamla Swinhufvudättens tidiga historia. Allt detta kom mig att avbryta arbetet på andra delen av släktrönikan.

Till alla - som visat intresse för och uppmuntrat mig i mitt arbete vill jag framföra ett hjärtligt tack. Särskilt vill jag tacka Fru Märtha Vadfors-Petersen och Herr Kjell Vadfors från Grangärde för värdefull hjälp i sökandet efter släkt i deras hemsocken. Stor tack är jag också skyldig många anställda på Riksarkivet, som utan knot och klagan tagit fram åtskilliga årgångar mantalslängder och andra handlingar för min räkning.

Vällingby den 15/6 1977.

Walter Edelfeldt.

Inledning

Behovet av kunskap om den egna släkten föddes ur släktkänslan - ursprungligen kanske grundad enbart på medvetandet om den ökade trygghet och styrka individen kunde få genom att tillhöra en större enhet än den egna familjen.

Släktkunskapen är oerhört mycket äldre än konsten att med ritade, ristade eller på annat sätt formade tecken meddela sig med andra människor - samtida eller efterkommande. I sin bok "Rötter" berättar Alex Haley om mycket gamla män, kallade "griot", som i avlägsna byar i Gambia tjänstgjorde som levande kringvandrande arkiv för muntlig historia och som kunde berätta om händelser ur det förgångna tre dagar i sträck utan att någonsin upprepa sig. Sådana gamla män har säkerligen också i andra skriftlösa kulturer under liknande former fört kunskap om förflutna tider vidare till sina efterkommande. Utan sådana muntliga traditioner skulle exempelvis Bibelns långa härstamningstabeller inte kunnat bevaras.

Fyrtiotvå släktled omfattar den förteckning på förfäder som inleder Nya Testamentet med följande ord: "Detta är Jesu Kristi, Davids sons, Abrahams sons släkttavla". Mycket få nu levande personer torde kunna räkna upp mer än hälften av en så lång sammanhängande rad förfäder. Medlemmar av gamla bondesläkter kan i bästa fall komma upp till 13 à 14 säkra led genom att kombinera mantalslängder och kyrkböcker, medan personer tillhörande våra äldsta adelsläkter kan räkna med ytterligare 4 à 5 led. Genom riddarhusets matriklar och ättartavlor har släktforskaren fått möjligheter att inte bara tränga längre tillbaka i tiden utan också få fylligare och mer detaljerade fakta om personer i den adliga släkttavlan. En icke - frälse person får i regel endast dödsorsaken angiven i begravningsboken och - i bästa fall - en anteckning om att vederbörande "fört ett stilla och kristeligt leverne".

Att med utgångspunkt från sin egen person rada upp en sammanhängande följd av förfäder är den enklaste formen av släktforskning. Mer komplicerad men också mer tillfredställande är uppgiften att ställa upp en komplett antavla, som i 10 släktled kan omfatta ett par tusen namn med tillhörande data. Stamtavlan eller släktförteckningen, som utgår från någon person i förfluten tid och omfattar så många av hans avkomlingar (cognater) som rimligtvis kan uppsåras, är släktforskarens svåraste uppgift.

Svensk släktforskning har i våra jordeböcker, mantalslängder, kyrkböcker m.m. tillgång till de kanske äldsta och mest omfattande folkbokföringarna i hela världen. Tyvärr är de långt ifrån fullständiga och felfria. Mycket är förstört genom brand, vattenskador

eller annan åverkan. I kyrkböckerna beror dessutom många och stora luckor också på underlåtenhet från prästerskapets sida att fullgöra anbefallda bokföringsplikter. Ibland kan sådana försyndelser i det förgångna utgöra oöverstigliga hinder även för den mest ambitiöse släktforskare.

Varje person som sysslar med forskning kring sin släkts historia borde någon gång ställa sig frågan: "För vem gör jag allt detta arbete"? Han kanske då efter en stunds eftertanke skulle komma fram till slutsatsen, att hans avsikt - om än omedvetet - i första hand varit att tillfredställa sin egen vetgirighet, i andra hand sina samtida släktingars. Mera sällan tänker han förmodligen på det värde hans insatser kan komma att få för framtida genealogisk och historisk forskning. Hur tacksamma skulle inte vi ha varit, om man under exempelvis 1400- och 1500-talen lagt ner lika stor möda på efterforskningar om tidigare släktled som många av våra amatörgenealoger gör i dag? Hur tacksamma skulle vi inte också ha varit, om prästerna under 1600-talet bättre hade fullgjort de kyrkobokföringsplikter de ålagts att sköta? Och slutligen: Hur värdefullt skulle det inte ha varit, om våra förfäder och förmödrar hade nedtecknat en kort levnadsbeskrivning om sig själva?

Detta leder osökt tanken till våra egna plikter mot framtida forskning och de möjligheter vi själva har att berika denna. Medan framtida forskare förmodligen har tillgång till samma källor som vi i dag öser våra kunskaper ur, kommer de - liksom vi - att sakna mera intressanta och detaljerade uppgifter om släktmedlemmar i gångna tider, däribland från vår tid. Vi har nu stora möjligheter att ge framtida forskare uppgifter om oss själva och våra förhållanden, våra familjer, våra föräldrar m.m. Det borde ej vara någon svårighet för släktens medlemmar att exempelvis vid pensionsålderns början skriva ned korta levnadsbeskrivningar om sig själva. Dessa kunde sedan lämnas - lämpligen kompletterade med ett fotografi - till en av släkten utsedd arkivarie, som hade att förvara dem i ett släktarkiv, som sedan kunde gå i arv till och kompletteras av kommande generationer. Förslaget skulle troligen lättare kunna förverkligas genom bildandet av en släktförening med frivillig anslutning. Man behöver ej ha något större mått av fantasi för att kunna föreställa sig vilket värde ett sådant släktarkiv skulle kunna ha för historisk och genealogisk forskning om några hundratal år.

+

Den omvandling vårt land genomgått under senaste hundra åren har onekligen medfört bättre levnadsförhållanden för de allra

flesta av landets innevånare, men dessa vinster har i regel måst betalas med förluster av annat slag. Den forne, ofta fattige men dock frie bondens efterkommande har måst förnedra sig till att bli slavar under stämpelklockor, löpande band och andra maskiner. Konjunkturväxlingar och företagsnedläggningar har hos den anställda skapat en allmän osäkerhets - och olustkänsla och gjort det svårt för honom att planera för framtiden. Lantbrukets mekanisering och industrins strukturomvandlingar är på väg att avfolka icke bara stora delar av våra jordbruksbygder utan också tidigare livskraftiga mindre industri - och brukssamhällen. En ständigt stigande del av landets befolkning måste - ofta under protest - flytta till våra större städer och industricentra för att få sin utkomst.

För samhörighetskänslan inom familj och släkt har utvecklingen varit förödande.

Det gamla bondesamhället kännetecknades framför allt av fasthet, trygghet och stabilitet. Flyttning över sockengränserna var mindre vanlig - många människor lämnade jordelivet på samma gård som sett dem födas. I arbete på släktgården deltog ofta samtidigt både två och tre generationer, sammansvetsade av gemensamma intressen och upplevelser. Tidigare bortgångna förfäders och förmodrars arbete i form av byggnader, möbler, rösen, textilier m.m. fanns fortfarande kvar till efterlevande släktleds beskådan. Allt detta sammantaget gav de enskilda individernas samhörighetskänsla vad man skulle kunna kalla en "vertikal", historisk inriktning.

Den samhörighetskänsla som i det gamla bondesamhället fanns generationerna emellan har avlösts av något som vi nu kallar "generationsmotsättningar". Känslobindningarna till familj och släkt har tunnats ut och i stället överförts till sammanslutningar av skilda slag, alltifrån klubbar av medlemmar med gemensamt födelseår och ner till ungdomsgången. Vi har fått vad man skulle kunna kalla en "horisontal", antihistorisk inriktning av våra samhörighetskänslor.

Trots allt måste vi ändå konstatera inte bara en "flykt" från landsbygden utan också en rörelse i motsatt riktning: Den alltmer tilltagande dubbelbosättningen. Gamla ruttna torpstugor och stengiga sommarstugetomter säljs till priser, som för bara ett par tiotal år sedan ej kunnat anas. Man frågar sig om denna rörelse enbart är ett uttryck för nostalgin hos människor, som alltför hastigt förlorat fästet i den jord där de växt upp som barn, eller om den (också) beror på en allmän vantrivsel med de arbets- och levnadsförhållanden man blivit tvingad underkasta sig för att få leva. Den frihet och det människovärde man saknar på sin arbetsplats måste man få uppleva åtminstone under några korta semester-

veckor "på landet".

Glädjande nog har man under de allra senaste åren tyckt sig kunna märka ett spirande intresse för forskning kring den egna släkten. Företeelsen är alltför ny för att man skulle kunna avgöra om det är fråga om en tillfällig modefluga eller ej. Ofta är det pensionärer, som med utnyttjande av mikrofilm och läsapparater i i våra bibliotek och arkiv drar sina små strån till historiens stora myrstack, men ibland kan man också se ungdomar fördjupade i studiet av läsapparaternas bildrutor. Kanske kan man hoppas på en ny renässans för våra samhörighetskänslor med släkten?

+

Den släkthistoria jag i och med denna bok presenterar för eventuellt intresserade inom och - som jag hoppas - utom släkten vill vara ett bidrag i sökandet efter kunskap om gångna släktled. Men den omfattar dessutom många ännu levande personer av vilka ett stort antal säkert kommer att överraskas av släktskapsförhållanden de tidigare ej haft en aning om.

Släkthistorien handlar om en liten del av en väldig dala-släkt, vars omfattning man numera omöjligen kan göra sig en föreställning om. Även ätteträdet är stort och har sina av oss kända rötter långt ned i medeltiden. Ättens namn och vapenbild - ett vildsvinshuvud - har till vår tid bevarats av två adlade ättegrenar, som - ironiskt nog - kommit att förknippas med landskap, vilka ej har det ringaste med ättens gamla hemort att göra.

Till centralgestalt i historien har jag valt en man, som levde vid mitten av den tidsrymd (c:a 600 år) som skildringen omspänner och som genom sitt egenartade livsöde mer än någon annan i släkten kommit att väcka mitt intresse.

Han föddes vid Stora Kopparberget - Falun var då ännu ej stad - och var son till en av Dalarnas mäktigaste män. Den släkt Cornelius tillhörde hade ända sedan 1300-talet haft en dominerande ställning vid Kopparberget samt hade under 1500-talets senare hälft fått sitt gamla adelskap förnyat.

Efter faderns, Jöns Danielsson Swinhufvuds, död 1613 och det året därpå förrättade arvskiftet splittrades den stora familjen. Fädernegården pantsattes och gick efter en tid ur släktens ägo. Flera av sönerna, däribland Cornelius, lär ha utskrivits till kriget i Polen. Cornelius tycks efter återkomsten därifrån ha förlorat sin första hustru och det förefaller som om han därefter fört en något ambulerande tillvaro. Efter att under 1630-talet ha gift om sig med en enkel bonddotter från St. Tuna hamnade han så småningom som fattig torpare i finnbygden mellan socknarna Floda och Grangårde. I jordeböckerna från och med 1648 och i mantals-

längderna från och med 1649 står han upptagen som "Cornelius Wedh Fleen, Finne" och hade som sådan att betala skatt i stångjärn (1 skeppund, värderat till 10 daler), medan de svenska bönderna i socknen fullgjorde sina utskylder i markgäldspenningar, ved och dagsverken.

Sin svenska härstamning och adliga börd lyckades Cornelius hemlighålla ända in på 1660-talet, då han på grund av sin sjuklighet såg sig nödsakad att hos regeringen anhålla om skattebefrielse. Han var då en ganska gammal man men levde ända till år 1686, då han - efter att i fyra år ha överlevt sin 17 år yngre hustru - slutligen samlades till sina ärevärdiga förfäder. Såsom "välboren" vederfors han äran att tillsammans med hustrun begravas under golvet i Floda kyrka.

Cornelius Jönsson Swinhufvuds barn gifte sig med folk i Floda och Grangärde, de båda sönerna med flickor av finsk härkomst, döttrarna - utom en som förblev ogift - med bönder i de båda socknarna. Sönerna lade bort namnet Swinhufvud och släktens adliga ursprung föll så småningom i glömska tills i början av vårt sekel, då folkskolläraren Lars Elfving med ledning av Floda sockens kyrkböcker upprättade en förteckning över invånarna i socknens byar från början av 1600-talet och fram till omkring 1915.

Många personer i Floda och Grangärde kan i dag räkna släktskap med "Cornelius Wedh Fleen" i Floda finnmark. Många av hans avkomlingar är dessutom utspridda över hela landet och i Amerika. Det har naturligtvis varit en omöjlighet att åstadkomma en ens tillnärmelsevis komplett förteckning över alla dessa släktmedlemmar. På grund av luckor i husförhörslängder och andra kyrkböcker under 1600-talet och 1700-talets början bortföll redan på detta tidiga stadium såväl enskilda personer som hela familjer. I andra fall var det omöjligt att fastställa födelse- eller dödsår för vissa personer. Först omkring år 1730 började prästerna lägga ned större omsorg på kyrkobokföringen och under den följande perioden fram till inemot mitten av 1800-talet har det i stort sett varit lätt att följa släktled efter släktled. I och med den under 1800-talet påbörjade industrialiseringen ökade emellertid svårigheterna. Slutligen kom den stora utvandringen till Amerika - enbart från Floda och där framför allt från den fattiga finnmarken emigrerade över 350 personer. Ett litet antal av dessa och deras avkomlingar har kunnat uppspåras, men i det stora hela har det varit omöjligt att få upplysningar om denna mycket stora del av släkten, som därmed gått förlorad för släktförteckningen.

Begrepp, definitioner och beteckningar.

Trots att en släktutredning av den typ som här presenteras knappast bör vara en lärobok i släktforskning, har jag likväl ansett det nödvändigt med en kortfattad redogörelse för vissa begrepp och definitioner liksom för det system som använts i släkttabellerna.

Uttrycken "släkttavla" och "stamtavla" har i största möjligaste mån undvikits, eftersom de är beteckningar enbart för en i och för sig förträfflig framställning (på ett eller ett fåtal blad) av en familjs förgreningar under alltför få generationer. Liksom antavlan är den praktiskt användbar i högst sex släktled.

Med "släkt" har betecknats alla avkomlingar till en gemensam stamfader eller stammoder, dvs personer, knutna med blodsband till stamfadern resp. stammmodern (s.k. cognater). Uttrycket "ätt" har använts för avkomlingar till en stamfader endast i manliga led (s.k. agnater). Ätten är därför en mycket begränsad och underordnad del av släkten och "ättartavlan" ett specialfall av "släkttavlan".

Adelns "släkttavlor" har - om man undantar antavlorna - alltid varit "ättartavlor", och släktskap på fädernet har därför oftast kommit att anses som "finare" än släktskap på mödernet (ett undantag: Biskop Otto Swinhufvud!).

Det urgamla ättebegreppet grundades ej enbart på blodsband. Genom adoption kunde en utanför ätten stående person av någon orsak också upptas i ätten.

Egentligen kan ätten i dess ursprungliga betydelse ses som ett mellanstadium mellan familjen och stammen. Den uppstod under en tid, då kvinnan betraktades enbart som en åker där mannen sådde sin säd. Tiotusentals år skulle förflyta, innan man fick klart för sig, att kvinnans ärftliga anlag hade lika stor betydelse för avkommans egenskaper som mannens. Det skulle vara en orimlig anakronism att i våra dagar hålla fast vid det agnatiska släktbegreppet, sedan ätten helt förlorat sin ursprungliga roll och betydelse och sedan modern biologi gjort man och kvinna till likvärdiga individer både socialt och i rollen som ärftlighetsbärare.

Det kan invändas att denna helt biologiska syn på släktbegreppet skulle göra arbetet med släktutredningar oerhört tidsödande, mödosamt och komplicerat. Av egen erfarenhet vill jag hävda, att uppgiften ingalunda är omöjlig. Man måste alltid räkna med "spill" som förloras på vägen och att släkttavlan aldrig blir fullständig, men detta kan också inträffa med den agnatiska tavlan, som dessutom ger en så ytterligt begränsad del av släkten.

I denna bok har den biologiska släktprincipen av naturliga skäl kunnat tillämpas i full utsträckning endast i kapitlet om Cornelius Jönsson Swinhufvuds avkomlingar. När det gäller kapitlet om "förfäder, förmödrar och annan gammal släkt" har källmaterialet både genom sin knapphet och sin uppställning gjort det omöjligt att annat än i ett ringa antal fall tillämpa denna princip.

På grund av den stora omfattning den cognatiska släkten helt naturligt får, har det blivit nödvändigt att helt frånga de system som hittills använts i de vanliga ättetabellerna.

Konsekvent genomfört innebär det av mig tillämpade systemet följande:

1. Släkten indelas i släktled. Stamfadern och/ eller stammodern utgör släktled I, barnen släktled II, barnbarnen släktled III, barnbarnsbarn släktled IV o s v.
2. Släktleden (i regel från och med led III) indelas i syskongrupper. Över varje sådan grupp anges föräldrarnas namn samt beteckning på den förälder som tillhör släkten, ev. på båda föräldrarna, om båda tillhör släkten.
3. Inom syskongruppen placeras syskonen i kronologisk ordning, det äldsta syskonet först, det yngsta sist.
4. Varje medlem av släkten ges en särskild beteckning, som anger
  - a. personens kön (siffra för manligt, bokstav för kvinnligt),
  - b. personens kronologiska placering i syskongruppen,
  - c. vilket släktled personen tillhör,
  - d. beteckningar på de personer genom vilka släktmedlemmen är knuten till släkten.

Varje släktmedlem får i sin personbeteckning lika många beteckningsenheter (siffror och/ eller bokstäver) som motsvarar det släktled han/ hon tillhör. I personbeteckningen markeras femte och tionde släktledet med en "lucka" mellan dessa släktled och det sjätte, resp. elfte för att underlätta räknandet av släktleden. Skulle båda föräldrarna tillhöra såväl släkten som samma släktled, får barnen sina beteckningar efter fadern. I de fall där föräldrarna tillhör skilda släktled, bestäms barnens beteckningar av det tidigare släktledet oavsett föräldrarnas kön. Luckor i släktföljden kan härigenom undvikas, även om barnen i detta fall kan komma att tillhöra samma släktled som den ena föräldern.

Exempel på personbeteckning: 2ad¹⁴ c3db2 3.

En släktmedlem med denna beteckning är av manligt kön (anges av siffran 3), är tredje son till fadern 2ad¹⁴ c3db2, sonson till farmodern 2ad¹⁴ c3db samt tillhör släktled XI.

Anm. Stamfaderns beteckning borde egentligen ha siffran 1 men kan vara en godtycklig siffra, om man vet att han ej var den första i sin syskonkrets.

Förfäder, förmödrar och annan gammal släkt.

Cornelius Jönsson tillhörde en redan på 1300-talet känd släkt, den s.k. gamla Swinhufvudsläkten, bosatt och verksam vid Stora Kopparberget (dvs gruvorna i närheten av nuvarande Falu stad). Under nära tre århundraden var medlemmar av släkten bergsmän, bergsrådmän, bergmästare eller fogdar vid Stora Kopparberget. Några har också tillhört det andliga ståndet, däribland den kände biskopen i Västerås, Otto Swinhufvud, som var den förste som använt namnet Swinhufvud. Han tillhörde dock denna släkt endast på modernet, medan hans far var av den släkt som förde en sexuddig stjärna i sitt vapen.

Enligt en uppgift skall släkten från slutet av 1300-talet ha tillhört adligt frälse, vilket under 1400-talet ändrades till bergfrälse för att under 1500-talets senare hälft på nytt ändras till adligt frälse.

Någon egentlig släkttavla för 1300- och 1400-talen har ej kunnat upprättats. Av de många gånger stora familjerna har endast de mest kända och framgångsrika personerna kommit med i de gamla handlingar som bevarats till vår tid. Härigenom har de genealogiska sambanden mellan de olika släktgrenarna till stor del förblivit ouppklarade. Swinhufvudvapnet utgör dock den förenande länk som håller släkten samman..

En muntlig tradition har gjort gällande, att Swinhufvudsläkten skulle ha sitt ursprung i Norge, där den enligt Wrangel - Bergström - lär ha ägt frälse rätt. Kröningsvärd har ej tagit ställning till trovärdigheten av denna tradition men har likväl i en fotnot tagit med en uppgift ur Islands Landnamabok, Del II, Kap. IX, där det bl.a. sägs: "Sigurdr Svinhöfde var kappi mikill, han béo at Kvennvogastrand" (Sigurd Swinhufvud var en stor kämpe, han bodde på Kvennvågastrand). Något skriftligt bevis för släktens härkomst från Norge finns dock inte.

Det kan här vara på sin plats att nämna den store urkunds-förfalskaren, kyrkoherden i Hedemora, Nils Rabenius (1648 - 1717), som lär ha ändrat här och var i de medeltida urkunderna för att bevisa sin härstamning från en ätt vid namn "Rabbe" (hans söner adlades också med detta namn!). Han anses bl.a. ha ändrat i det salubrev från 1386, vari Johannes Westmodsson överlåter äganderätten å Höjen och Stenbjörnsarvet till Jöns Lydersson Swinshow (nr 12 av den äldre Swinhufvudsläktens huvudgren). Namnet Swinshow misstänks vara en "påbättring" eller ändring, utförd av Rabenius.

Litteraturen om den äldre Swinhufvudsläkten är jämförelsevis riklig men i många fall motsägelsefull. Kröningsvärd har i

Diplomatarium Dalecarlicum presenterat en mängd stamtavlor över gamla stormanssläkter som haft beröring med Stora Kopparbergs län under medeltiden och 1500-talet, däribland Swinhufvudsläkten och Stiernasläkten, Bertil Boëthius har i sin bok om Kopparbergs-lagen till 1570-talets genombrott gått hårdhänt fram med rödpennan i Kröningssvärds stamtavla över Swinhufvudsläkten men också rättat detaljer i Elgenstiernas ättartal. Bland andra författare och forskare som behandlat denna släkt kan nämnas Schlegel-Klingspor i "Den ej introducerade svenska adelns ättartavlor", O. Bergström-Wrangel, Abraham Hülphers, Jacob Ingelsson och Fabian Månsson. K.E. Forsslund har i sitt jätteverk "Med Dalälven från källorna till havet" berört släkten på många ställen, men hans insatser är osäkra och i vissa fall helt felaktiga. Den grövsta missen har han gjort i sin bok om Floda, där han tveklöst lanserat en i socknen vid 1600-talets slut bosatt Isac Swinhufvud som broder till Cornelius Swinhufvud, trots att de i själva verket tillhörde helt skilda ätter.

I en liten skrift med titeln "Cornelius Swinhufvud på Flen i Floda och hans släkt, Del I", som utkom 1970, kunde författaren till denna bok påvisa direkta fel och orimligheter i litteraturen kring Swinhufvud- och Stiernasläkterna. I vissa fall nöjde jag mig med att påvisa motsägelserna mellan de olika författarnas uppgifter, dock utan att våga avgöra vem som haft rätt. Denna min inställning gäller fortfarande. Troligen har alla författare som behandlat detta ämne haft fel i åtminstone något avseende.

Det har ej varit min avsikt med denna bok att tränga ända "till botten" i ett ämne som tillhör specialisterna i medeltida historisk forskning. Jag har nöjt mig med att citera vad andra skrivit samt efter bästa förmåga försökt sälla ut vad jag ansett vara mest troligt. Detta kapitel om "Förfäder, förmödrar och annan gammal släkt" bör därför betecknas med de tre bokstäverna u.p.a.

Äldre Svinhufvudsläkten.

Enligt en tradition skall släkten härstamma från Norge, där den varit frälse. Den förste i Sverige kände, belagd genom sönerns efternamn, bar förnamnet

1. Lyder, levde under 1300-talets första hälft.

Barn till Lyder (1):

11. Henrik Lydersson Svinakula, gift med Christina Björnsdotter. Troligen bosatta vid Kopparberget. Väpnare.

Anm. Den 26/9 1378 utfärdade Henrik och Christina ett gåvobrev och ett salubrev på jord i Riseberga i Sylvesta socken till Systrarna och Conventet i Skänninge Kloster för deras avlidna dotter Ingeborgs "själaryckt". Handlingarna är försedda med sigill i vitt vax, det ena med ett svinhuvud i en halvval sköld, det andra med två korslagda färlor i likuande sköld (D.D. 962, 963).

Den 29/6 1381 sålde Henrik och Christina ett gods i Svennevads sn i Närke till Olof Diekn (D.D. 964).

12. Jöns Lydersson Swinshwow. Köpte den 25/11 1386 godsens Höjen och Stenbjörnsarvet i St. Kopparbergs socken av Kaniken Johannes Westmodsson i Linköping (D.D. 47).

13. Nils (Niclis) Lydersson. Minst ett barn.

Barn till Henrik Lydersson (11):

11a. Ingeborg Henriksdotter, död senast 1378.

Barn till Jöns Lydersson (12) i Höjen:

121. Hans Jönsson. Var 1439 bergmästare. Ärvde Höjen som sedan blev huvudgård för en av de släktgrenar som utgick från honom.

122. Dan Jönsson, av släkten Svinhufvud. Var kyrkoherde i Hedemora 1405-1427 (D.D. 931).

Barn till Nils Lydersson (13):

131. Ingemar Nilsson. Gift med dalafogden Jöns Finssons och Ingegerd Olofsdotters dotter Apollonia Jönsdotter. Förvärvade genom sitt gifte såväl norra som södra gården i Främby i St. Kopparbergs sn. Apollonia fördelade före sin död själv sina egendomar mellan barnen. Efter hustruns död sägs Ingemar Nilsson ha gift om sig med Lydeka van den Bergen i Främby. (D.D. 266, 866).

Barn till Hans Jönsson (121) på Höjen:

1211. Jöns Hansson, på Höjen. Var bergmästare 1450.
Gift med Ragnhild i Högby (Höjen?), som tillsammans med
sönerna Daniel och Timme ligger begravnen i Västerås dom-
kyrka under en gravhäll med svinhuvudvapnet (D.D. 935).
1212. Jeppe Hansson, på Risholn. Var domare på Kopparberget
1463-1481. Gift med Margit Hansdotter, dotter till Hans
Brännekettill. Ärvde troligen huvudgården i Varbo (D.D. 115,
132, 302, 304).
1213. Anders Hansson. Skall ha varit bosatt i Bergslaget inom
Dalarna.
1214. Jakob Hansson. Var befallningsman.
- 121a. Cecilia Hansdotter. Gift med Magnus Henriksson, som 1444
sålde jord i Rista i Odensvi, nämnd även 1450 (D.D. 935).
- 121b. Gudlög Hansdotter. Gift med Jeppe Henriksson (Simla) i
Karlborn, som dog i Krokfors 1500.

Barn till Ingemar Nilsson (131) i Främby:

1311. Jöns Ingemarsson. Var fogde på Kopparberget 1441-1449.
Gift med Kerstin Olsdotter (Lilja). Fick vid moderns
arvsuppgörelse 1447 jord i Adelunda sn i Olunds härad
samt annan ej specificerad släktjord, vilket han enl. en
bevarad handling försäkrar 1447. Traditionen har velat
göra honom till ägare av Ornäs, vilket senare forskningar
ej kunnat bekräfta (D.D. 100, 105, 266).
- 131a. Agneta Ingemarsdotter i Främby. Gift med Vilkin Olsson,
som var fogde 1463, domare 1474-1486, bergmästare 1487.
Fick genom arvsuppgörelsen 1447 båda gårdarna i Främby.
Medarvingarna utlöstes ur Främby genom tre särskilda
överenskommelser, varav en ännu är bevarad. Pergaments-
brevet (bekräftade genom många framstående mäns sigill)
kom senare att bli ett pålitligt värn för Agneta och
Vilkin Olsson, när en yngre generation försökte processa
sig till gårdarna i Främby. Vid Sten Stures räfste-ting
den 25/2 1492 stadfästes rätten till Främby för Agneta
och Vilkin enl. Apollonias stadfästelse från 1447. Om
Agneta och Vilkin haft några barn är ej känt, ej heller
vet man hur det gick med Främby efter deras död (D.D. 100,
147, 266).
1312. Gregorius Ingemarsson. Dog barnlös före 1447.
1313. Ingemar Ingemarsson.

Barn till Jöns Hansson (1211) på Höjen:

12111. Knut Jönsson på Höjen. Bergsman vid Kopparberget 1474,
fogde 1484, domare 1499 o 1500. Förde ett svinhuvud till

vapen. Stod i partistriderna på Nils Månssons och Måns Nilssons sida. Gift med Ingegärd Sandersdotter (D.D. 135, 139, 278, 304 m.fl.).

12112. Hinse Jönsson i Stämnavet i Vika sn. Var nämndeman 1474 och 1484, död omkr. 1491. Var en betydande jordägare. Stor oreda, när arvet efter honom skulle delas år 1500. Lär ha varit gift 2 gånger. (D.D. 890).
12113. Daniel Jönsson. Kanik i Västerås, kyrkoherde i Mora under 1480- och 1490-talen samt vid Kopparberget 1500. Begraven i Västerås domkyrka tillsammans med modern Ragnhild och sin bror Timme.
12114. Timme Johannis. Domprost i Västerås, där han i domkyrkan ligger begravnen jämte modern och sin bror Daniel under en gravhäll med svinhuvudvapnet.
12115. Måns Jönsson. Väpnare. Bodde på Varggården vid Kopparberget år 1500. Var troligen barnlös. (D.D. 944).
12116. Erik Jönsson. Bergsman på Kopparberget.
- 1211a. En dotter. Gift i Fasteby, Sunda socken på Åland.

Barn till Jeppe Hansson (1212) på Risholn:

12121. Hans Jeppesson på Risholn. Bergsfogde vid Kopparberget 1496, 1511, 1513, domare 1502-1506. Bevistade herredagen i Stockholm 1504. Har bevittnat en urkund 1496 med ett svinhuvud i sigillet. Ägde utom den stora gården Risholn även Varbo, Rostberg m.fl. Gift 1. g. med Cherstin, dotter t. fogden Eric Bengtsson (Oxenstierna), 2. g. med Elin av okänd härkomst. Arvskiftet efter honom ägde rum 1540. (D.D. 135, 145, 148, 149, 174, 175, 182 m.fl.).
- 1212a. Barbara Jeppesdotter. Blev 1473 nunna i Vadstena och sedermera priorissa där till sin död 1505.
- 1212b. Agneta Jeppesdotter. Gift med Lyder Hinriksson (Berkevelde) i Aspeboda. Troligen barnlösa. Levde efter makens död som änka i Vadstena från 1524 till sin död omkr. 1540. Utfärdade 1524 24/7 i Vadstena kloster till systersonen Erik Hansson ett överlåtelsebrev på Aspeboda i Tuna sn, som hennes avlidne man tillhandlat sig av dalafogden Peder Krasson (D.D. 322).
- 1212c. Birgitta Jeppesdotter. Gift med Hans Westfal vid Kopparberget på 1490-talet.
12122. Peder Jeppesson. Omnämnd 1494. Lär ha avlidit barnlös.

Barn till Anders Hansson (1213):

12131. Jöns Andersson. Bosatt i Bergslagen. Förde till vapen ett vitt svinhuvud. Gift med Elin av okänd härkomst. Efter makens död gifte Elin om sig med borgmästaren i Stockholm,

Eric Jonsson (enl. Matrikel över Svea rikets ridderskap och adel).

Barn till Jakob Hansson (1214):

1214a. Ingeborg Jakobsdotter (enl. Elgenstierna). Gift med bergsmannen på St. Kopparberget, nämndemannen Olof Olofsson (Stierna), enl. en dom 1473 ägare av Främsbacka tillsammans med sina bröder, nämnd som Olof Olsson "i Främsbacka" i ett pergamentsbrev av den 10/8 1484. Båda makarna uppges ha dött 1498 och ligger begravna i St. Kopparbergs kyrka enl. den ännu bevarade gravstenen, "å vilken äro uthuggna hans och hans hustrus bilder och vapen, en sexuddig stjärna och ett svinhuvud".

Anm. Enl. Schlegel o. Klingspor skall Ingeborg ha varit dotter till fogden Jöns Ingemarsson (1311). Det är omöjligt att avgöra, vilken av de båda uppgifterna är med verkligheten överensstämmande.

1214b. Ragnhild Jakobsdotter. Gift med Mats Garp, bergmästare vid Kopparberget 1437 och 1438 men död 1461. Omnämnda genom inrättande av en stiftelse vid Västerås domkyrka. Enl. en skrivelse den 13/9 1461 överlät hon "ius patronatus" över stiftelsen åt Erik Bengtsson (Oxenstierna) och sin farbror Jeppe Hansson samt förbättrade den med andra fastigheter, bl.a. en hytta i Lönemossa och egendomen Uddnäs i Vika sn. (D.D. 85, 86, 115, 867 m.fl.)

Barn till Gudlög Hansdotter (121b) och Jeppe Henriksson i Karlborn:

121b1. Anders Jeppesson. Bosatt i andra delar av landet. Upptog sin moderneätts vapen (ett eklöv) och blev stamfader för ätten Ekeblad.

Barn till Jöns Ingemarsson (1311) och Kerstin Olsdotter:

1311a. Ingeborg Jönsdotter (?) (Enl. Schlegel-Klingspor och D.D.) Gift med Olof Olsson (Stierna) i Främsbacka (se 1214a).

1311b. Agneta Jönsdotter. Gift med Anders Larsson (Lillie af Ökna) från Floda socken i Södermanland.

1311c. Brita Jönsdotter. Gift 1470 med Johan Hiort, som övertog Ornäs och blev stamfader för ätten Hiort af Ornäs.

Anm. I D.D. kallas Brita felaktigt Barbro.

Barn till Knut Jönsson (12111) på Höjen:

12111 a. Gertrud Knutsdotter. Gift med Nils Hansson (Stierna) i Främsbacka, omnämnd 1521-1556, brorson till Olof Olofsson (Stierna) och känd som en av bygdens rikaste män. (D.D. 176 m.fl.).

Barn till Hinse Jönsson (12112) i Stämнарvet:

- 12112 1. Jöns Hinesson. Bergsman. Gift med Margit Gudmundsdotter. Död före 1499.
- 12112 2. Stig Hinesson. Omnämnd år 1500.
- 12112 a. Birgitta Hinesdotter. Gift med Hans Markvardsson (Stierna), omnämnd 1500, brorson till Olof Olofsson (Stierna), ägde Staberg, Stämнарvet m.m. i Kniva. Sägs ha dött barnlösa.
- 12112 b. En dotter? Gift med Anders Laurensen, nämnd 1491.
- 12112 c. En dotter i Hinse Jönssons andra gifte.
- 12112 d. En dotter i Hinse Jönssons andra gifte.

Barn till Hans Jeppesson (12121) på Risholn:

- 12121 1. Lars Hansson på Varbo (Varpeboda) i Kopparbergs socken. Bergsman, fjärdepartsägare på St. Kopparberget 1539. Levde ännu 1556 (D.D. 839, 958).
- 12121 2. Jeppe Hansson i Risholn. Bergsman 1528. Avrättad efter 1536 för stämplingar mot Konungen och Riket. (D.D. 396, 419, 502 m.fl.).
- 12121 3. Ingel Hansson i Gylle i St. Tuna socken. Fogde över Dalarna 1526-1528 samt 1531-1533. Blev för stämplingar mot Konungen och Riket dömd och avrättad 1534. (D.D. 386, (D.D. 386, 404, 464, 510 m.fl.)
- 12121 a. Margareta Hansdotter. Gift med Jöns Persson i Risholn (som 1540 delats mellan Lars Hansson (12121 1) och Jöns Persson), domare på Kopparberget 1533-1534, i Dalarnas odelade domsaga 1544-1559 samt adlad 1561. (D.D. 502, 535 m.fl.)
- 12121 b. En dotter, deltog i arvskiftet år 1540.
- 12121 c. En dotter, deltog i arvskiftet år 1540.

Barn till Birgitta Jeppesdotter (1212c) och Hans Westfal:

- 1212c 1. Erik Hansson (Westfal). Domare och bergsfogde vid Kopparberget på 1520-talet. Fick av sin moster Agneta Jeppesdotter (1212b) den 24/7 1524 en gård i Aspeboda i Tuna socken.
- 1212c a. Gertrud Hansdotter. Gift med Gerlag Markvardsson (Stierna), vilken 1505-1529 nämns som ägare av Storgården i Kniva samt 1520 bevistade herredagen i Strängnäs.
- 1212c 2. Jakob Hansson i Gunnarsbo (omkr. 1540).

Barn till Jöns Andersson (12131):

- 12131 a. Anna Jönsdotter. Gift med Jakob Tordsson (Bagge af Boo), f 1502, d 1577, fogde, krigsöverste under Dackefejden, fältöverste i kriget mot Ryssland på 1550-talet, adlad

av Gustaf I, befälhavare på svenska flottan under nordiska sjuårskriget, satt fången hos danskarna till krigets slut.

Barn till Ingeborg Jakobsdotter (1214a) eller Ingeborg Jönsdotter (1311a) och Olof Olsson (Stierna) i Främsbacka.

1214a 1 (ev. 1311a 1). Otto Olai Svinhufvud, d. 1522. Besökte som domprost 1496 Rom, blev biskop i Västerås 1501, deltog 1508 i fredsförhandlingar med danskarna i Köpenhamn, kom 1511 i opposition mot sturepolitiken, slöt sig 1520 till Kristian II men anklagades för förräderi och sattes under bevakning, avled kort därefter.

1214a 2 (ev. 1311a 2). Kristoffer Olofsson (Stierna) på Rottneby. Bergsfogde 1502-1509, bergmästare 1525, levde ännu 1531. Gift med Anna av okänd härkomst, vilken levde som änka i Korsnäs. Kristoffer var huvudman för dem som efterspanade Gustaf Vasa under hans flykt i Dalarna 1520 och fördes fångslad till Stockholm under 1530-talet.

1214a 3 (ev. 1311a 3). Hans Olofsson (Stierna). Bosatt på Nygård-en 1539. Bergsman vid Kopparberget.

1214a a (ev. 1311a a). Karin Olofsdotter (Stierna). Gift 1. g. med Nils Persson (Häst huvud), 2. g. med Stig Hansson (Diekn) i Ornäs, fogde över Östersilverbergslagen, häradshövding i Dalarna 1504, befälhavare över den stora bonde-här från Dalarna, som följde Sten Sture till strid mot ärkebiskop Jakob Ulfsson på Näs i aug. 1502, men dock förföljde Gustaf Vasa och avrättades för förräderi 1522.

Anm. Stig Hansson drev personlig handel med Lybeck och stod i nära förbindelse med Märten Skinnare, som efter hans avrättning tog hans kvarlåtenskap vid Kopparberget i förvar.

1214a b (ev. 1311a b). Margareta Olofsdotter (Stierna). Gift med Peder Olsson i Rankhyttan.

1214a c (ev. 1311a c). Anna Olofsdotter (Stierna). Gift med Joen Jönsson i Gladö.

1214a d (ev. 1311a d). En dotter. Gift med Jakob Gottskalksson (Ekeblad) i hans andra gifte 1470-1490.

Barn till Agneta Jönsdotter (1311b) och Anders Larsson:

1311b 1. Axel Andersson (Lillie af Ökna). Riksråd. D. 1544.

1311b 2. Knut Andersson (Lillie af Ökna). Deltog i Gustaf Vasas resning 1521 och blev riksråd 1523. Användes ofta av Gustaf I i diplomatiska uppdrag.

1311b a. Kristina Andersdotter (Lillie av Ökna). Gift med Olof Markvardsson (Stierna) på Storgården i Kniva, bergsman vid Kopparberget, domhavande i Dalarna 1543, omnämnd 1534-1553 som ägare av Råfsarvet och Diskarvet.

Barn till Brita Jönsdotter (1311c) och Johan Hiort:

1311c 1. Ingemar Jönsson (Hiort) i Grönbo. Domare på Kopparberget 1507-1533, i Dalarna 1528-1529. Gift med en dotter till Peder Olsson och Margareta Olofsdotter (1214a b) i Rankhyttan.

1311c a. Barbro Johansdotter (Hiort). Gift med Peder Sivurdsson (11, av sidogren II) i Främby. (D.D. 419, 595).

Anm. Elgenstierna har felaktigt angivit Peder Jönsson Skrifvare, domare på Kopparberget i slutet av 1400-talet, som Barbros man.

Barn till Gertrud Knutsdotter (12111 a) och Nils Hansson:

12111 a1. Otto Nilsson (Stierna), f. omkr. 1530, d. 1624. Bergsman vid St. Kopparberget. Måste sälja sin gård i Främsbacka, som dock stannade inom släkten och testamenterades till hans sonson Isak Nilsson (farfar till biskop Jesper Svedberg och farfars far till Emanuel Svedenborg).

12111 a2. Hans Nilsson (Stierna) på Främsbacka. Var traktens rikaste man. Ägde halva Främsbacka.

Barn till Jöns Hinsesson (12112 1) och Margit Gudmundsdotter:

12112 11. Hinse Jönsson i Kniva. Var bergsman 1548. (D.D. 731, 739).

Barn till Ingel Hansson (12121 3) i Gylle:

12121 31. Nils Ingelsson på Rafvelsberg. Fogde över Järnbergs-lagen 1545, över Öster- och Västerdalarna 1546, i Västerås 1573-1576 och på Lindesberg samma år. Var borgmästare 1590-1596. Fick 1594 och 1596 jämte bröderna Ingel donation på egendomen Rafvelsberg. (D.D. 692 m.fl.).

12121 32. Ingel Ingelsson. Bergsman på Rafvelsberg. Fick enl. kungl. brev d. 5/7 1590 och 26/5 1594 jämte sina bröder Nils och Knut behålla egendomen Rafvelsberg i Vika, vilken tillfallit kronan i sakfall efter fadern men som Gustaf I låtit änkan besitta. (D.D. 512).

12121 33. Knut Ingelsson på Risholn. Fogde på Kopparberget 1570 och domhavande där samma år, då ett tingsbevis utfärdades av honom.

12121 34. Greger Ingelsson, bosatt på Gylle.

12121 3a. Malin Ingelsdotter. Gift med Olof Eriksson på Kungsgårdshyttan i Hedemora socken.

Barn till Nils Ingelsson (12121 31) på Rafvelsberg:

12121 31a. Anna Nilsson. Gift med kyrkoherden i Upsala Joachim Olai.

12121 311. Carl Nilsson. Anställd i hovtjänst hos hertig Carl (sedermera Carl IX) av Södermanland.

12121 312. Hans Nilsson till Leerberg. Ryttnästare 1604 och i denna befattning adlad. Kapten 1614. Överste före sin död mellan 1642 och 1645. Fick förläningsbrev på Rafvelsberg. Gift med Anna, dotter till majoren Lennart Nilsson (Bååt) och Beata Brahe.

Barn till Ingel Ingelsson (12121 32) på Rafvelsberg:

12121 321. Knut Ingelsson. Var 1616 kallad Konungens befallningsman. Ägde jämte sina syskon bergsfrälseegendomarna Risholn, Lönnholmen, Bölet, Stensarvet, Långtäkt, Pålzarvet, Superbacka, Rafvelsberg, Lerbäcken och Folkareby.

12121 32a. Elisabet Ingelsdotter. Var ogift. Dog omkr. 1646.

Ovanstående tabell över den s.k. äldre Svinhufvudsläkten och med denna befryndade medlemmar av andra släkter följer i huvudsak Kröningssvärds släkttavlor i Diplomatarium Dalecarlicum. En av Kröningssvärd förmodad släktgren (utgående från nr 11 Henrik Lydersson Svinakula) har dock i enlighet med Bertil Boëthius' forskningsresultat uteslutits. På andra ställen har också vissa ändringar och kompletteringar gjorts med anledning av hans forskningar.

Sidogren I av äldre Svinhufvudsläkten.

Denna sidogren kan man enligt Diplomatarium Dalicarlicum följa från och med

1. Mage (eller Magnus) Jeppesson. Bergöverste på Stora Kopparberget 1396. (D.D. 52)

Barn till Mage Jeppesson (1):

11. Nils Magnusson. Omnämnd 1449. Kallades "Stora Nisse". Gift med Ludzia (Lucia). (D.D. 105)

Barn till Nils Magnusson (11):

111. Magnus Nilsson.

Barn till Magnus Nilsson (111):

1111. Nils Magnusson (eller Månsson). Förde till vapen ett rött svinhuvud i gyllene fält och ett dylikt på hjälmén. Var dels domare, dels bergmästare på Stora Kopparberget 1478-1499. Bevistade herredagen i Stockholm 1504. Ägde en av gårdarna i Aspeboda. Gift med Kerstin av okänd härkomst. (D.D. 135, 144, 149, 153, 174, 175 m.fl.)

Barn till Nils Månsson i Aspeboda:

11111. Måns Nilsson på Aspeboda, den gård som nu kallas Fläskkällaren. Förde samma vapen som fadern. Fogde på Kopparberget 1515-1526 samt 1531-1533. Bevistade herredagen i Stockholm 1504. Måns Nilsson var en av landskapets rikaste män. Ägde förutom den stora gården Aspeboda 41 landbogårdar, fastigheter i Stockholm m.m. Blev för stämplingar mot Gustaf I och Riket dömd och avrättad i Stockholm 1534. Gift med Margareta Albrektsdotter (avled före 1552). (D.D. 226, 312, 339, 344, 353, 354, 365 m.fl.)

Anm. Måns Nilsson är omtalad på ett flertal ställen i Fabian Månssons "Sancte Eriks gård" och förekommer som bekant, liksom Ingel Hansson, i August Strindbergs skådespel "Gustaf Wasa". Jakob Ingelsson berättar i sin bok om Stora Kopparberget 1716, att "när Konungen kom med en stor Krigsmacht till Tuna till att sökia effter dem, som warit otrogne, tå har han (Måns Nilsson) tagit räddhogan åt sig sjelf och flytt till skogs på en skog wid hemanet Skinnarbo... och på samma skog låtit sig inrättia i en rät kohlmila, hwilket rum ännu kan uthwisas. Då hafwa dee,

som sökt effter honom, tagit hans egen hund, och han uppsnokade honom". Den bekanta "fläskkällare" som Måns Nilsson lät bränna ur en bergknalle vid sin gård i Aspeboda, finns än i dag att beskåda. En minnestavla är senare uppsatt på platsen.

Barn till Måns Nilsson (11111) i Aspeboda:

- 11111 a. Anna Månsdotter. Gift med bergsmannen Hans Persson på Surarvet i Aspeboda, son till Peder Sivordsson och Barbro Johansdotter Hiort (se tabell över släktens huvudgren, nr 1311c a) i Främby.
- 11111 1. Påvel Magnusson (Paulus Magni). Kyrkoherde i Floda socken i Södermanland omkr. 1550. Bevistade herredagen i Västerås 1544. Bortbyte 1552 flera egenomar till Gustaf I, bland dem Leriesnoret, som han ärvt efter modern. Avled 1560. (D.D. 919)
- 11111 2. En son, som efter faderns död avvek till Norge och ej återkommit (enl. Ingelsson o. Hülphers).
- 11111 3. En son, som likaledes avvikit till Norge.

Barn till Påvel Magnusson (11111 1):

- 11111 11. Samuel Påvelsson. Befallningsman över Ulvesunds eller Kungsörs län och gård 1611-1620, över Köping 1612 och 1616 samt över Arboga stad och socken 1618 och 1619.

Ovanstående tabell följer i huvudsak Diplomatarium Dalecarlicums släkttavla för denna gren. Tyvärr måste den betraktas som ett litet fragment av en verklig släkttabell, även jämfört med de tidigaste uppgifterna för släktens huvudgren. En uppgift hos Jacob Ingelsson att Nils Magnusson (1111) skulle ha varit en dansk adelsman, som varit bergsfogde i bergslagen, bör betraktas med skepsis. Som dansk betecknades vid denna tid var och en "danksinnad", som tagit ställning mot Sturarnas politik.

1.

Bar

11.

Bar

111

112

Sidogren II av äldre Svinhufvudsläkten.

Den förste skriftligt belagde personen av denna släktgren hette

1. Sivurd (Sjvrd)

Anm. En förmodan av Kröningssvärd, att denne Sivurd skulle vara identisk med den Syur, som 1434 bebodde Matsarvet (D.D. 865) är med stor säkerhet felaktig.

Barn till Sivurd (1):

11. Peder Sivurdsson. Ägde andel i Främby och idkade bergsbruk. Köpte 1528 31/5 av Anders Olsson i Noret hemmanet Dagfinnsarvet m.m. Betalade 1539-1542 skogsskatt för Främby (troligen endast ena gården). Dog förmodligen 1543. Fick 1513 13/2 av Sten Sture brev på frihet och frälse samt till vapen en sköld med grönt fält, delat genom tre efter längden jämngående linjer eller strängar, av vilka den mellersta var röd, de andra vita. Skall likväl ha fört ett grått svinhuvud i blått fält. Gift med Barbro Johansdotter, dotter till Johan Hiort och Brita Jönsdotter (1311c, av släktens huvudgren) i Ornäs. (D.D. 419, 595)

Anm. Elgenstierna har förväxlat Peder Sivurdsson med Peder Jönsson Skrivare, som var domare på Kopparberget i slutet av 1400-talet och som torde ha varit avsevärt äldre än Peder Sivurdsson.

Barn till Peder Sivurdsson (11) i Främby:

111. Jöns Persson på Risholn, som han 1533 15/2 fick Gustaf I:s öppna brev att evärdligen äga. Var domare på Kopparberget 1533 och 1534, häradshövding över hela Dalarna 1544-1559. Fick 1561 20/7 Erik XIV:s öppna brev på frihet och frälse på de av honom ärvda egendomarna, bl.a. Risholn och Främby, samt till vapen en älg med försilvrade horn, blott till sin främre hälft synlig i ett blått och gult efter längden fördelat fält. Det vapen han dock vanligen förde var en sköld med två korslagda knoster eller hammare samt över den två greniga horn. (D.D. 502, 513, 525, 581, 582, 594, 595, 611, 623 m.fl.)
112. Hans Persson i Surarvet, Aspeboda sn., vilken egendom Gustaf I medelst öppet brev 1534 18/9 givit honom. Bergsman vid Kopparberget 1534-1568. Förde till vapen ett rött svinhuvud i gult fält samt ett dyl. på hjälmen. Gift med Anna, dotter t. fogden Måns Nilsson Svinhufvud (11111, av släktens sidogren I) på Aspeboda.

Barn till Jöns Persson (111) på Risholm:

1111. Måns Jönsson. Ytterligare uppgifter saknas.

1112. Hans Jönsson. Ytterligare uppgifter saknas.

1113. Lars Jönsson. Ytterligare uppgifter saknas.

111a. Anna Margareta Jönsdotter. Gift med bergsmannen Daniel Torkilsson Svinhufvud (12, av släktens sidogren III) på Främby i hans första äktenskap.

Barn till Hans Persson (112) i Surarvet:

1121. Jonas Hansson, bosatt i Noret.

1122. Per Hansson, till Främby och Surarvet. Fogde i Öster- och Västerdalarna och i Silvbergs län 1574. Häradshövding i Jönåkers härad (Södermanl.) 1577. Adlad Svinhufvud af Qvalstad 1574 22/6. Död före 1579. Hans vapen uppsattes i Vansö kyrka (Södermanl.) Gift med Agneta, dotter till väpnaren Mats Simonson (Körning) och änka efter Nils Ottosson (Hästhufvud) till Holm.

Anm. Enl. Kröningsvärd-Lidén skulle Per Hansson ha gift sig med Agneta Körning efter 1581. Hon sägs ha blivit änka 1589, då hon av Johan III fick gåvobrev på två kronohemman i Kopparbergs socken och ett skattehemman i Torsånga socken. Hon lär ha levat ännu 1608.

1123. Albrecht Hansson, på Barkarbacken i Aspeboda. Förde samma vapen som fadern. Var landsdomare över hela Dalarna från 1590 till omkr. 1623, varefter han tog avsked. Avled 1631 4/12. Gift med Bengta Nilsson, dotter till Nils Ottosson (Hästhufvud) till Holm, och hade med henne 3 söner och 9 döttrar (enl. Hülphers Dagbok, s. 436).

112a. En dotter. Gift med Olof Hälsing.

112b. En dotter. Gift med Jonas Matsson.

112c. En dotter. Gift med Olof Ersson, som 1569 ägde en del i Främby.

Barn till Per Hansson (1122) i Främby:

11221. Carl Persson, till Märinge på Tosterön i Åkers socken (Södermanl.). Assessor i Åbo hovrätt 1627. Anhängare till Sigismund och måste därför lämna landet. Gift med Brita, dotter till biskop Chr. Michaelis Agricola (adl. 1584 men ej introducerad) och Elin Persdotter. Död 1634.

11222. Jöns Persson, till Qvalstad i Östuna sn (Sth. län). Blev 1613 befallningsman och fogde på Upsala slott samt över staden och ladugårdarna. Tog 1627 introduktion på Riddarhuset för ätten 145 Svinhufvud af Qvalstad. Död 1636 och

begraven i Östuna kyrka, där hans vapen uppsattes. Gift med Margareta Månesköld af Seglinge.

11223. Lars Persson. Var närvarande vid arvskifte år 1614 efter sin moster Ingela Körning.

11224. Erik Persson. Var närvarande vid arvskiftet 1614.

1122a. Justina Persdotter. Levde ännu 1647.

Den från Per Hansson (1122) utgående grenen av ätten är redovisad i G. Elgenstiernas "Den å riddarhuset introducerade svenska adelns ättartavlor". Många av denna ättegrens medlemmar blev officerare i Dalregementet.

Ätten är utslocknad i Sverige men fortlever i Finland, där dess mest kände medlem var Per Evind Svinhufvud, president i Finland 1931-1937, boende på sin lantegendom Kotkaniemi i Luumäki socken och död 1944.

Sidogren III av äldre Svinhufvudsläkten.

Enl. Diplomatarium Dalecarlicum kan denna sidogren "månända härstamma från en man vid namn Thörgel eller Thorgil, vilken jämte sin hustru Ingeborg Olofsdotter 1401 till en Hans Kock sålde två tredjedelar i egendomen Östborn i St. Kopparbergs socken." Den tidigast historiskt belagde av denna släktgren är dock

1. Torkil Andersson på Hästberg, omtalad 1538-1539, bergsman och skrädare, fjärdepartsägare på Stora Kopparberget, ledamot av gruvrätten. Gift med Ragnhild i Högeby (trol. Höjen).

Anm. I Matrikel över Svea rikets ridderskap och adel, år 1754 kallas han endast Torkil på Hästberg och om hans hustru sägs, att hon var av okänd härkomst. Schlegel-Klingspor har tagit upp Torkil bland Olof Olofsson (Stiernas) och Ingeborg Svinhufvuds barn (han skulle därmed tillhöra Stiernasläkten), medan de kallar hustrun Ragnhild i Högeby (trol. Höjen). Elgenstierna slutligen har konstaterat, att Torkils far burit namnet Anders men att hustruns härkomst däremot ej kunnat fastställas. En tidigare Ragnhild i Högeby, hustru till Jöns Hansson Svinhufvud (bergmästare på Höjen 1450) omtalas som begravnen i Västerås domkyrka och kan ha varit en nära släkting till Torkils hustru.

Barn till Torkil Andersson (1) på Hästberg:

11. Lars Torkilsson. Var konungens faktor och kopparköpare 1547-1550 samt fogde på Borns hyttegård 1545. (D.D. 613, 693, 707, 722, 724, 731, 739 m.fl.)
12. Daniel Torkilsson på Främby. Bergsman. Ägde jämte sina bröder egendomen Främby, vilken de 1552 sålde till Gustaf I, som hade den till 1556. Daniel, som därefter bodde på Risholn, adlades den 22/6 1581 av Johan III och fick till vapen ett vitt svinhuvud i rött fält i skölden och ett rött svinhuvud på hjälmen. Gift 1. g. med Anna Margareta Jönsdotter, dotter till Jöns Persson på Risholen (domare på Kopparberget 1533-1534) och Margareta Hansdotter (dotter till Hans Jeppesson på Risholn), 2. g. med Brita Månsdotter (d. 1614), dotter till fogden Måns Knutsson (Roos af Hjelmsäter) och Christina Gregorsdotter.

Anm. Efter Daniels död gifte Brita Månsdotter om sig med stiernaättlingen Kristofer Olofsson (Depken) till Nor.

- Elgenstierna uppger att Daniel Torkilsson flyttat från Främby till gården Kniva.

13. Jöns Torkilsson. Hade andelar i Främby.

14. Olof Torkilsson. Hade andelar i Främby.

Barn till Daniel Torkilsson (12) på Främby:

121. Jöran Danielsson. Dog barnlös 1547.

122. Erik Danielsson på Källviken. Var bergsman på Stora Kopparberget.

123. Daniel Danielis Cuprimontanus, kyrkoherde i Vika pastorat 1570. Död 1588. Underskrev 1577 prästernas beslut om liturgien ("Röda boken"). Gift 1. g. med Brita Nilsson, dotter till fogden på Åland Nils Persson, 2. g. med Catharina (d. omkring 1593).

124. Jöns Danielsson till Främby, d. 1613. Fogde i Borns län 1583-1584 samt 1589-1590, i Silvbergs län 1587, i Österdalarna 1591-1599 samt 1606, i Näsgårds län 1601-1602, i Sätters län 1601-1605 och i Silvbergs län 1603-1604. Förde till vapen ett mörkgrått svinhuvud i rött fält. Förlänades 1595 2/1 med kronohemmanet Liljan i Torsång. Blev genom kungl. brev 1608 1/1 "befriad från all afrad och tiondekoppar av sina hyttor mot att i krigstid hålla häst och karl samt bekom donation på kronohemmanen Lönessa, Gräningen, Klubbetäkten och Liljan mot att för dem hålla två hästar och två karlar." Köpte 1589 10/11 egendomen Bölet i Vika för 46 daler och 4 skeppund råkoppar (värd 92 daler), vilken egendom, jämte en halv kopparsmedja söder om Falan nära tyska hyttan, han 1596 1/11 gav i morgongåva till sin andra hustru. Gift 1. g. med N.N., 2. g. med Christina Larsdotter (levde ännu 1641), dotter till Lars von Köllen till Täckerråker i Österhaninge socken. Christina höll 1616 arvskifte mellan sig och barnen samt måste år 1617 bortpanta Främby, Liljan och Lönessa till kammarrådet Bror Andersson Rålamb.

Anm. Enl. Lignell år 1851 fortsatte sterbhuset efter Jöns Danielsson den av honom innehavda gruvdriften till sommaren 1633.

Om Jöns Danielsson har Jakob Ingelsson 1716 skrivit bl.a. följande: "Hans namn och wapn står på orgskullan (orgelläktaren) i gamla Kiörkian, nembl. ett Swijnhufvud. Det har och fördom sutit hans wapn på pelaren, men nuförtiden är det borta..... Han har haft många barn. Sönerne hafva varit brukade i krig, men

det blef intet stort uthaf dem. De gingo på sistone och så gott som tigde. En son hade han, som bodde emellan Grängie (Grangärde) och Floda; han blef död för 3 år sedan och war då öfwer 100 år gammal." (!!)

- 12a. Anna Danielsdotter. Omtalad 1592. Gift 2. g. med Per Nilsson i Risholm, bergsman och den näst rikaste mannen i Sundborn och Svärdsjö.
- 12b. Kerstin Danielsdotter, f. omkr. 1568, d. 1655. Gift 1. g. med Carl Eriksson i Gammelgården, 2. g. med kyrkoherden Nicolaus Svenonis Isogaeus i Vika pastorat i hans andra gifte.
- 12c. En dotter. Gift med borgaren i Gävle, Lars Olofsson.
- 12d. Barbro Danielsdotter. Enl. Anrep och Schlegel-Klingspor.
125. Sven Danielsson. Gift med N.N. Bostadsort okänd.

Barn till Daniel Danielis Cuprimontanus (123) i Vika:

- 123a. Anna Danielsdotter, f. 1570 3/10, d. 1609 i nov. Gift 1597 med prosten och kyrkoherden i Leksand Elof Engelbert Tersérus i hans första gifte (f. 1554, d. 1617).
Anm. Anna omtalas på makens gravsten som "from, gudlig, dejlig och i sång ljuflig", Efter Annas död gifte Tersérus om sig med Margareta Burea (1594-1657), den kända och älskade "Stormor i Dalom".
- 123b. Elisabet Danielsdotter, f. 1571 4/11, dog ung.
- 123c. Margareta Danielsdotter, f. 1574 24/8, levde ännu 1629. Gift med kronofogden i Västerbotten Joen Joensson.
Anm. Från Margareta härstammar bl.a. skalden Lasse Lucidor, som var hennes dotterdotters son.
- 123d. Carin Danielsdotter, f. 1576 30/9, d. som barn.
- 123e. Brita Danielsdotter, f. 1579 23/4, d. 1673 i feb. Gift 1606 med tullnären Lars Bengtsson (f. 1567, d. 1647.)
- 123f. Catharina Danielsdotter, f. 1581 10/10. Gift med kamreraren Göran Hansson.
- 123g. Sara Danielsdotter, f. 1585 24/2, dog ung.
1231. Georgius Danielis, f. 1586 25/5. Prästvigd 1614, kyrkoherde i Malungs pastorat, avsatt 1625, ej vidare omnämnd. Gift med N.N.
1232. Mårten Danielsson.

Barn till Jöns Danielsson (124) i Främby:

1241. Göran Jönsson, d. 1639, till Hölklöt och Tuorla, båda i Finland, i Piikkis' socken, vilka gårdar han fick med sin

senare hustru. Uppges ha varit skeppare 1600 och ryttmästare vid Upplands ryttare 1612, kallas t.f. vaktmästare över finskt krigsfolk 1606, mönstrade sjöfolk i Helsingfors samma år, major f. knektar i Finland 1619 och kommandant på Kuro (Kyro skans?). Torde ha förrättat jordrevning i Finland 1626. I ridderskapets och adelns protokoll 1633 omnämnes han bland dem av adeln som icke infunnit sig till riksdagen, emedan han var "utgammal", men han var vid riksdagen 1635 ledamot av det utskott, som tillsatts för polska fredstraktaten, och 1635 major för knektar i Finland. 1638 erhöill han säterifrihet på Tuorla. Han köpte 1613 av sin styvmor hennes fädernegård Täckeraåker, som han dock redan 1616 sålde till Hans Claesson Bjelkenstierna för 700 "svenska slagna daler". Gift 1. g. med Elin Bengtsdotter (Gyllenlod), dotter till amiralen Bengt Severinsson Juusten, 2. g. med Anna Sabel i hennes 2:a gifte (levde ännu 1654) dotter till överste Lindved Claesson Sabel.

- 124a. Elisabet Jönsdotter. Gift 1. g. med befallningsmannen på St. Kopparberget Matts Göransson (levde ännu 1630), 2. g. med landsdomaren Ingolf Persson, 3. g. med bergsmannen Peder Hansson i Främby i hans andra gifte. Hennes och hennes sista mans gravstenar med bokstäverna PHS och LJD (Lisbeth Jönsdotter!) och datum 20/6 1644 samt svinhuvudvapnet kan ses i St. Kopparbergs kyrka.
- Anm. Genom sin första man blev Elisabet "stammmoder" till svenska och finska släkterna Runeberg (till vilken skalden J.L. Runeberg hörde) samt till adl.ätten af Nordin. Elisabets tredje man (son till Hans Persson på Nygården) reste 1631, 1641 och 1645 till Kungl. regeringen för att å bergslagets vägnar anhålla om "utvägar till penningar".
1242. Lars Jönsson, f. 1586, d. 1666. Korpral vid Hälsinge regemente. Dog ogift på Bogesund. Begraven i Vaxholms kyrka, där hans vapen uppsattes. Nämnd i fastebrevet av 1616 och köpebrevet av 1618.
1243. Carl Jönsson till Stora Dingelvik i Steneby socken (Älvsborgs län). Död i Verben 1636. Löjtnant vid Närkes och Värmlands reg. 1622, major där 1634. Härardshövding i Skärkinds härad i Östergötland 1635. Introducerad på riddarhuset 1633 under nr 171, senare ändrat till 199. Gift med Margareta Svenske, (levde ännu 1664), dotter till Lennart Pedersson Svenske (nr 258) och Elin Bååt (nr 3).

1244. Daniel Jönsson, d. 1642. Löjtnant 1624, kapten 1633. Dog i Riga. Innehade 1624 ett hemman i Piikis-socken i Finland. Gift med Lucia Pedersdotter Gråå, som 1645 begärde hjälp hos kammarkollegium och uppgav sig ha "små faderlösa barn". Nämd i fastebrevet av 1616 och köpebrevet av 1618.
1245. Cornelius Jönsson, f. 1599, d. 1686. Är nämd i fastebrevet av 1616 och köpebrevet av 1618. Flyttade till Flen i Floda socken (Kopparb. län). Är denna boks huvudperson, där han inleder kapitlet "Cornelius Jönsson Svinhufvud och hans avkomlingar".
- 124b. Anna Jönsdotter. Gift med sin kusin, länsmanen i St. Tuna Erik Svensson i Kårby (1251 i sidogren III) (enl. D.D. och Sahlstedts "Tuna Minne").
Anm. Elgenstierna uppger däremot att systemen Brita skulle ha varit Erik Svenssons hustru.
- 124c. Brita Jönsdotter. Gift med Olof Göransson. Levde 1636.
Anm. Enl. Elgenstierna gift m. Erik Svensson i Kårby.
- 124d. Margareta Jönsdotter. Nämd i fastebrevet av 1616 och köpebrevet av 1618 (Enl. D.D.).

Barn till Sven Danielsson (125):

1251. Erik Svensson i Kårby. Länsman i St. Tuna. Gift med Anna Jönsdotter (124b) (Enl. D.D.) eller med Brita Jönsdotter (124c) (Enl. Elgenstierna).

Den från Daniel Torkilsson (12) utgående grenen av denna ätt är redovisad i G. Elgenstiernas "Den å riddarhuset introducerade svenska adelns ättartavlor".

I ovanstående tabell har den följts fram till första hälften av 1600-talet, d v s. Cornelius Jönssons (1245) generation. Detta gäller även de övriga släktgrenarna.

Den som är intresserad av ätterna Svinhufvud i Västergötland och Svinhufvud af Qvalstad (dvs. fortsättningen av sidogrenarna III, resp. II) hänvisas till Elgenstiernas stora verk.

Ett tillägg.

Genom giftermål kom släkten Svinhufvud att bli befryndad med många av dåtidens mest kända släkter, såsom Färla, Lilja, Simla, Hjort af Ornäs, Oxenstierna, Bagge till Boo, Lillie af Ökna, Hästhufvud, Bååt m.fl. men framför allt med släkten Stierna. Utom de kända "rena" ättlingarna till medlemmar ur Svinhufvudsläkten har härigenom många framstående personligheter i äldre och senare tid kunnat räkna in "svinhufvuden" bland sina förfäder och förmödrar.

Det ligger utanför ramen för denna bok att utreda och redovisa någon större del av dessa ofta invecklade släktförbindelser. Det kan ändå vara intressant att nämna något om släktens betydelse inte bara för bergshanteringen vid Stora Kopparberget utan också för den andliga kulturen i större sammanhang.

I följande förteckningar över anor används de vedertagna beteckningarna: f=fader, ff=färfader, mf=morfader, mff=morfars far, m=moder, mm=mormoder, fmm=farmors mor o.s.v.

+

Georg Stiernhielm, f. 1598 på Gammelgården i Kniva, Vika socken, d. 1672 i Stockholm, begraven i Sänga kyrka på Svart-sjölandet. Som student kallade han sig Georgius Olai Lilja. Fick vid adlandet 1631 sina förfäders vapen, en sexuddig stjärna i blått fält. "Han var den för sin lärdom och sitt skaldskap ryktbare Georg Stiernhielm", även kallad "den svenska skaldekunstens fader". Gift 1630 med Cecilia Burea.

f. Olof Markvardsson, d. 1647. Bergsman på Gammelgården i Kniva. Fogde i Österdalarna 1616-1620.

m. Karin Matsdotter, dotter till Mats Hansson och Anna Matsdotter på Gammelgården.

ff. Markvard Olofsson, d. omkr. 1598. Bergsman på Storgården i Vika socken. Ägde dessutom Diskarvet 1549-1574 samt Koppararvet, Gammelgården m.fl. gårdar i Vika. Var uppbördsman i Dalarna 1571.

fm. Cecilia Gregersdotter, dotter till Greger Ulfsson och Margareta Hansdotter.

fff. Olof Markvardsson (Stierna) på Storgården i Kniva. Bergsman vid Kopparberget. Domhavande i Dalarna 1543, omnämnd 1534-1553 som ägare av Räfsarvet och Diskarvet.

ffm. Kristina Andersdotter (Lillie af Ökna).

ffff. Markvard Olofsson (Stierna) på Storgården i Kniva. Bergsman vid Kopparberget. Nämndeman 1478-1486. Vittne i handlingar om en skogsprocess 1499. Stor donator vid byggandet av Vika kyrka (fönster med Stierna-vapnet).

fffm. Barbro Eriksdotter (Oxenstierna), dotter till bergsfogden Erik Bengtsson (Oxenstierna) och Gertrud Jönsdotter.

ffmf. Anders Larsson (Lillie af Ökna), från Floda socken i Södermanland.

ffmm. Agneta Jönsdotter (Svinhufvud), dotter till Jöns Ingemarsson Svinhufvud (nr 1311 av äldre Svinhufvudsläkten), fogde på Kopparberget 1441-1449, och Kerstin Olsdotter (Lilja).

+

Emanuel Svedberg (adl. Svedenborg, nr 1598), f. 1688 i Stockholm. Assessor i Bergskollegium 1716-1747. Dog ogift i London 1772, begravdes i svenska kyrkan där. Hans kista fördes 1908 till Sverige med pansarkryssaren Fylgia och nedsattes i en sarkofag i Upsala domkyrka. Svedenborg var en av sin tids största naturforskare och dessutom en märklig religionsstiftare.

f. Jesper Svedberg, f. 1653 på Svedens gård i St. Kopparbergs socken, d. 1735 i Skånings - Åsaka (Skarab.län).

Teol.dr. Biskop i Skara stift. Psalmdiktare, medarbetare i 1695 års psalmbok.

m. Sara Behm.

ff. Daniel Isaksson, f. 1610, d. 1680 på Svedens gård. Bergsman, bisittare i gruvrätten. Ägde Främsbacka och köpte 1640 den från Lilla Främsbacka avsöndrade gården Sveden. Hade kontor i Falun och drev vidsträckta affärer.

fm. Susanna Nilsdotter eller Anna Petersdotter.

fff. Isak Nilsson, f. omkr. 1580, d. 1632. Fick ena gården i Främsbacka efter sin farfars syster Margareta.

ffm. Barbro Eggertsdotter, dotter till Eggert Eggertsson i Risholm och Karin Isaksdotter från Brandsarvet.

ffff. Nils Ottosson (Stierna) i Hälsingborn, Vika socken. Bisittare i Gruvrätten 1591. d. före 1639. Uppbördsman för Älvsborgs lösen.

fffm. Namn och härkomst okända, hon dog 1617.

fffff. Otto Nilsson (Stierna) f. omkr. 1530, d. 1624. Bergsman vid Kopparberget. Måste sälja gården i Främsbacka.

ffffm. Namn och härkomst okända.

ffffff. Nils Hansson (Stierna) i Främsbacka, St. Kopparbergs socken, omnämnd 1521-1556 som en av bygdens rikaste män. Dog omkr. 1560.

fffffm. Gertrud Knutsdotter (nr 12111 a av äldre Svinhufvudsläkten).

ffffmf. Knut Jönsson Svinhufvud på Höjen (nr 12111 av äldre Svinhufvudsläkten). Bergsman vid Kopparberget 1474, fogde 1484, domare 1499 och 1500. Förde ett svinhuvud till vapen. (D.D. 135, 139, 278, 304 m.fl.)

ffffmm. Ingegerd Sandersdotter.

+

Boëthius (Bo) Olai Moraeus (f. omkr. 1560, d. 1628), kyrkoherde i Mora, kallad "Herr Bo". Gift med Brita Mikaelsson.

f. Olaus Andreae Angermannus, d. 1607. Kyrkoherde i V. Färnebo, senare i Mora.

m. Elsa Nilsdotter (Stierna).

mf. Nils Hansson (Stierna) i Främsbacka, St. Kopparbergs socken, omnämnd 1521-1556. Dog omkr. 1560.

mm. Gertrud Knutsdotter, dotter till Knut Jönsson Svinhufvud på Höjen (nr 12111 av äldre Svinhufvudsläkten) och Ingegerd Sandersdotter.

Från "Herr Bo" i Mora härstammar den stora lärdomssläkten Boëthius. En av dess färgstarkaste personligheter var "Herr Bos" sonson Jacob Boëthius, f. 1647, d. 1718, kyrkoherde och 1694 prost i Mora. Uppträdde mot det kyrkliga enväldet och maktinriparna på det kyrkliga området. Blev dömd till döden men benådades mot livstids fängelse, frigavs 1710. Var en betydande psalmdiktare.

+

Lars Johansson, f. 1638, d. 1674, skald, kallad "Lasse Lucidor", studerade bl.a. vid universitetet i Greifswald och Leipzig, 1668 språklärare i Upsala, året därpå i Stockholm. Åtalades i nov. 1669 för en till en friherre Gyllenstierna ställd bröllopsdikt men frikändes i juni 1670. Hans liv, som fördystrades av fattigdom, slöts på källaren Fimmelstången, där han efter ett nattligt gräl nedstacks av en löjtnant. En samling av hans dikter utgavs 1688 under titeln "Helicons blomster". Var även psalmdiktare.

f. Kaptenen Johan Eriksson, d. i unga år.

m. Namnet okänt, dog ung.

mf. Anders Nilsson, bokhållare vid Stora Licentkammaren i Stockholm. Gifte sig 1622 med

mm. Barbara Jonsdotter, f. 1602, omgift 1636 med amiralen Lars Matsson Strusshielm, f. 1574. Paret tog hand om Barbaras dotterson Lars, sedan hans föräldrar dött.

mmf. Jon Jonsson, lantfogde i Norrland.

mmm. Margareta Danielsdotter, f. 1574 24/8, levde ännu 1629.

mmmf. Daniel Danielis Cuprimontanus, d. 1588 (nr 123 av äldre Svinhufvudsläktens sidogren III). Kyrkoherde i Vika pastorat 1570. Underskrev 1577 prästernas beslut om liturgien ("Röda boken").

mmmm. Brita Nilsson, dotter till fogden på Åland, Nils Persson.

+

Avslutningsvis kan nämnas, att Cornelius Jönssons syster Elisabet (nr 124a av äldre Svinhufvudsläktens sidogren III) genom sin dotter Catharina och dottersonen Carl Bröms (d. 1709) kom att bli en av stammödrarna till släkten Runeberg (dit skalden J.L. Runeberg hörde) och till adl.ätten af Nordin.

Källskrifter:

- C.G. Kröningssvärd - J.H. Lidén: Diplomatarium Dalecarlicum
(utg. 1842-1853).
- G. Elgenstierna: Den å riddarhuset introducerade svenska
adelns ättartavlor (utg. 1925-1936).
- B. Schlegel - C.A. Klingspor: Den ej introducerade svenska
adelns ättartavlor (utg. 1875).
- O. Bergström - F.U. Wrangel: Svenska adelns ättartavlor
ifrån 1857 (utg. 1897-1900).
- Bertil Boëthius: Kopparbergslagen fram till 1570- talets
genombrott (utg. 1965).
- Jakob Ingelsson: Berättelse om Stora Kopparberget år 1716.
(utg. 1913 av Helmer Lagergren).
- Abraham Hülphers: Dagbok över en resa genom Dalarna år 1757
(utg. 1762).
- C.J. Lundström: Akademisk avhandling om Stora Kopparbergs
bergfrälse (utg. 1775).
- K-E. Forsslund: Med Dalälven från källorna till havet
(utg. 1918-1939).
- Fabian Månsson: Sancte Eriks gård (utg. 1922-1926).